

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 73,79 **Published at:** 07-05-2023
Author: **Surface:** 855.13 cm² **Circulation:** 32170
Subjects:

Αυτοπροσωπογραφία με τον Θάνατο να παίζει βιολί. Πίνακας του Αρνολντ Μπέκλιν, 1872 (Παλαιά Εθνική Πινακοθήκη, Βερολίνο)

Γ. Π. ΜΑΛΟΥΧΟΣ
Η πιο σωστή στιγμή για να πεθάνεις.
Αρχέγονο εγχειρίδιο ζωής εναρμονισμένο με τον 21ο αιώνα
 Εκδόσεις Πατάκη, 2023, σελ. 288, τιμή 14,40 ευρώ

Μελέτη θανάτου

Ο **Γιώργος Μαλούχος** μιλάει με **νηφαλιότητα** και **παρρησία** για το τέλος αναδεικνύοντας την **αγάπη** της **ζωής**

ΤΟΥ **ΣΠΥΡΟΥ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο θάνατος του ανθρώπου αποτελεί το πιο δυσάρεστο, αλλά ταυτόχρονα και το πιο υπαρξιακό θέμα για να ασχοληθεί κανείς. Είναι πάρα πολλά τα βιβλία τα οποία έχουν γραφεί για τον θάνατο. Το βιβλίο όμως του γνωστού και, κυρίως, ποιητικού δημοσιογράφου **Γιώργου Μαλούχου** *Η πιο σωστή στιγμή για να πεθάνεις* (εκδ. Πατάκη) διαθέτει μια οπάνια αρετή: Μιλάει όχι για τον θάνατο, αλλά για τη ζωή μέσα από τον θάνατο. Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου αναδεικνύεται η αγάπη του συγγραφέα για τη ζωή και τις χαρές της, ιδίως για τη μουσική. Το βιβλίο του Γιώργου Μαλούχου διαθέτει πολλές αρετές. Διαβάζεται ευχάριστα παρά το «βαρύ» θέμα του και είναι γραμμένο με εξαιρετική νηφαλιότητα, η οποία επιβάλλεται στην προσέγγιση τόσο δύσκολων θεμάτων. Ταυτόχρονα, ο συγγραφέας δεν διστάζει να εκφράσει με παρρησία την άποψή του. Είναι εξαιρετικά επιφυλακτικός έως αρνητικός στη «μετά θάνατον» ζωή, σημειώνοντας ότι η επίγεια ζωή δεν αποτελεί ένα είδος «εξεταστικής περιόδου» της «μετά θάνατον ζωής». Με τη βασική του όμως αυτή θέση, όχι μόνο δεν υποβαθμίζει αλλά, αντίθετα, αναδεικνύει τη σημασία της «επίγεια» ζωής. Όπως επισημαίνει χαρακτηριστικά, η ζωή είναι εδώ και για την εκπλήρωσή της, την ευτυχία, πρέπει να κουραστείς. Εδώ,

στη γη, όχι μετά θάνατον. «Πρέπει να παλέψεις, Πρέπει να αλλάξεις, Πρέπει να ακούσεις, Πρέπει να υποχωρήσεις, Πρέπει να γίνεις καλύτερος, Πρέπει να είσαι έτοιμος να θυσιάσεις, Πρέπει να μοιραστείς... Και αυτό πρέπει να γίνεται εις το διηνεκές, Διαρκώς».

Χριστιανισμός και Εκκλησία

Παρ' όλα ταύτα, ο συγγραφέας δεν αγνοεί την προσφορά του Χριστιανισμού και της Εκκλησίας στην κοινωνία, αναδεικνύοντας το παρηγορητικό της έργο. Και πάλι με τα λόγια του συγγραφέα: «Αναρωτήθηκα ποτέ, είτε είστε πιστοί, είτε, κυρίως, όχι, γιατί οι ναοί γεμίζουν τις Κυριακές σε όλη την Ελλάδα; Γιατί ο κόσμος δεν σταματά να ηγναίνει; [...] Κάποιοι "προοδευτικοί" με περισσή ευκολία θα πουν αμέσως τα γνωστά δικά τους: θα προσβάλουν τους ανθρώπους αυτούς με το γνωστό σύμπλεγμα ανωπερότητας που χαρακτηρίζει κάθε καλό δημοκράτη του σαλονιού και του χαβιαριού». Η πραγματική απάντηση στο ερώτημα της επιρροής της Εκκλησίας θα έρθει μερικές σειρές πιο κάτω: «Η Εκκλησία στηρίζει αληθινά ψυχές και ζωές. Επουλώνει πληγές. Προσφέρει καταφύγιο. Συντηρεί κόσμους. Όλα αυτά είναι αληθινά. Και είναι πολύτιμα. Αυτοί που έχουν πολλά συχνά δεν τα εκτιμούν. Εκείνοι που δεν έχουν ξέρουν να το κάνουν». Βέβαια, το αληθινά παρηγορητικό έργο της Εκκλησίας τίποτα δεν έχει να κάνει με τον ακραίο και τιμωρικό λόγο ορισμένων εκπροσώπων της. Γιατί «ο

Χριστός είπε "αγαπάτε αλλήλους". Δεν είπε "αγαπάτε τους οπαδούς μου"».

Ο αμείλικτος χρόνος

Πάντως, το μεγαλύτερο μυστήριο της ζωής ίσως δεν είναι ο θάνατος, αλλά ο χρόνος. Γιατί ο χρόνος δεν είναι μόνον ανίκητος και αμείλικτος. Αυτό είναι μια πραγματικότητα που τη βιώνουμε όλοι. Ο χρόνος «είναι και κάτι πιο σκληρό από αυτά: είναι απατηλός, δεν σου επιτρέπει να συλλάβεις την πραγματική του φύση. Κοπιάς πίσω σου και μόλις έχουν περάσει πέντε λεπτά. Και είναι έτσι, με το ρολόι. Κοπιάς ξανά και έχουν περάσει τριάντα χρόνια. Και είναι έτσι, με το ημερολόγιο. [...] Ο χρόνος δεν μπορεί να συνειδητοποιηθεί πραγματικά από τον άνθρωπο. Και, ίσως, ευτυχώς. Ίσως να μην τον άντεχε. Δεν έχει τα εργαλεία γι' αυτό». Πολλά ακόμη θα μπορούσε να γράψει κανείς για το βιβλίο του Γιώργου Μαλούχου. Και ακόμη περισσότερα μπορεί να αποκομίσει ο αναγνώστης διαβάζοντάς το. Γιατί ο συγγραφέας θίγει πάρα πολλά, διαχρονικά και επίκαιρα, «βαθιά» θέματα. Ενα όμως είναι το πιο σημαντικό. Στην κοινωνία «των άρτων και των θεαμάτων» και της «πολιτικής ορθότητας» που διανύουμε, βιβλία όπως αυτό μάς θυμίζουν ότι στην Ελλάδα τού σήμερα υπάρχουν «νησίδες πνευματικής αντίστασης», σαν τα σκόρπια νούφαρα μέσα στις λήμνες.

Ο κ. Σπύρος Βλαχόπουλος είναι καθηγητής της Νομικής Σχολής στο ΕΚΠΑ.